

PREHLAD FILOZOFICKEJ TVORBY V ČASOPISE STUDIA
FILOZOFICZNE ZA ROK 1972

Časopis Ústavu pre filozofiu a sociológiu poľskej akadémie vied *Studia filozoficzne* vychádza od r. 1957. V minulosti vychádzal štyrikrát alebo šesťkrát do roka, od r. 1972 vychádza ako mesačník, ustavične zvyšujúc svoj náklad. Znamená to, že sa zvyšuje aj dopyt po odbornom čítaní, ovplyvnený jednak kvantitatívnym vzrastom akademicky vzdelanej vrstvy obyvateľstva, jednak kvalitatívnym zvyšovaním úrovne vzdelania. Ako sa uvádza v redakčnom príhovore publikovanom v prvom čísle časopisu, je to časopis celej poľskej vedeckej obce. Nájde sa v ňom príspevky od autorov najrozličnejšieho filozofického zamerania, zo všetkých oblastí Poľska. Časopis sa môže pýšiť tým, že za posledné tri roky v ňom boli publikované nielen práce najznámejších a najzrelších poľských autorov, ale aj tým, že poskytuje dostatočne pevnú odrazovú pôdu mladým talentovaným vedeckým pracovníkom, ak splňajú vysoké teoretické požiadavky, aké časopis kladie. Heslom, ktoré časopis do istej miery uplatňuje ako kritérium vedeckosti a teoretickej náročnosti, je nutnosť rozvíjať filozofiu v celkovom systéme vied, a uvádzať jej teoretické výsledky do praktického života.

Dnes sa každá veda, ak chce striktné plniť požiadavky, aké sa na ňu kladú, musí v prvom rade vyrovnáť s otázkami vlastnej metodológie. Ani vo filozofii to nie je inakšie. V súlade s touto požiadavkou sú úvodné dve čísla časopisu venované problematike metódy a metodológie vo filozofii ako celku, aj v jej jednotlivých parciálnych disciplinách. Hneď v prvom čísle si autor T. Kotarbiński v štúdiu *Otázky a chápanie všeobecnej metodológie* všimá rozdiel medzi metodologickým postupom z hľadiska praktického a teoretického. Praktická náuka je činnosť, t. j. konanie za účelom získania pravdy alebo materiálneho výsledku. Rovnako teoretická náuka. Každá teoretická aj praktická metodológia je zmiešaním oboch. Ak si však všimáme tento rozdiel z hľadiska samej metodológie, je zjavnejší; obe metodológie sa líšia od seba podľa toho, akým spôsobom a za akým účelom sa určitá metodológia používa, či sa snaží dať pravdivé odpovede len na isté špecifické otázky (teoretické), či sa môže použiť aj ako všeobecná metóda, teda nielen pre náuky teoretické, ale aj praktické. Vynára sa tu ďalšia možnosť rozdeliť ju na všeobecnú metodológiu, čiže na metodológiu praktických náuk, a metodológiu špecifických praktických náuk. Štúdia, ktorá sa zaoberá analýzou a odlišnosťami týchto jednotlivých momentov všeobecnej metodológie, v závere ich skúma ako celok, pretože podľa T. Kotarbiňského metóda teoretických náuk aj metóda praktických náuk sú dve fázy každého ľudského poznávacieho postupu. Aby človek mohol konať určitým (praktickým) spôsobom, musí najprv objekt svojho záujmu poznať (teoreticky). Preto sa obe fázy navzájom miešajú a dopĺňajú. Na záverečnú otázku — či sama metodológia ako taká je teoretická, alebo praktická náuka — dáva autor odpoveď, že každá metodológia je praktická realizácia optimálnych metód získaných teoretickým poznávaním.

Metodológia ako humanistická disciplína — tak sa nazýva pozoruhodná štúdia J. Kmita o metodológii vied, ktorá — všeobecne sformulovaná — sa objavila až u K. Marxa. S jej prvými počiatkami sa stretávame už v súvislosti s novovekým

rozvojom prírodných vied. Autor si volí nezvyklý postup. Rozdeľujúc problematiku do piatich častí, začína charakteristikou činnosti bádateľa — humanistickou interpretáciou, pokračuje systematizujúcou teóriou interpretácie — metodológiou vied ako humanistickou disciplínou, ktorá má idealizujúci charakter, ďalej charakterizuje vlastnú metodológiu, začleňujúc ju medzi iné humanistické disciplíny. Na základe toho vymedzuje jej 5 základných znakov. Metodológia — to je činnosť bádateľa, ktorá podlieha vedeckej kontrole. Metodologické konštanty musia podliehať vedeckej kontrole, pretože v každom postupe je možnosť metodologických protirečení prameniách jednak z nedostatočného rozpracovania príslušnej metódy, a jednak z toho, že aj v metodológii vied existujú konkurenčné teórie či hypotézy. Rozvoj filozofie ako celku, so všetkými jej disciplínami, je tesne spojený s používaním adekvátnejších metód, teda aj s rozvojom formálno-logických metód. V tomto čísle časopisu sa uvedenou témou zaoberajú viaceré štúdie, napr. R. Wójcicki: *Formálne metódy v teoreticko-poznávacej problematike*, ktorej cieľom je naznačiť možnosti používania formálneho aparátu odvodeného z logiky a teórie množín v teoreticko-poznávacej problematike, ďalej štúdia, ktorej autorom je J. Woleński, *Logika, filozofia, filozofická logika*, týkajúca sa taktiež úlohy logiky vo filozofii, a ešte raz podobná problematika v štúdií *Problém interpretácie empirického jazyka od M. Przełęckiego* a ďalšie.

Druhé číslo venuje približne rovnakú časť metodologickým problémom prírodovedy a metodologickým problémom spoločenských vied. V prvej časti je koncepcne veľmi zaujímavá štúdia autora J. Sucha, *Marxistická metóda abstrakcie a konkretizácie*, venovaná problematike abstrakcie a idealizácie, jej vývoju v dejinách vedy a filozofie, počínajúc od Archimeda, cez veľké postavy novovekej prírodovedy Galilea a Newtona až po Marxovu aplikáciu tejto metódy na skúmanie spoločnosti. Štúdia získava na teoretickej hodnote obohatením o početné matematické a fyzikálne dôkazy a je určená predovšetkým čitateľovi erudovanému v týchto vedeckých disciplínach. Podobný, z hľadiska filozofie úzko špecializovaný charakter majú aj ďalšie dve štúdie. Autor L. Novak v práci *Modely empirických vied v koncepcii tvorcov marxizmu* rieši už spomenutú problematiku rozdielu a zhody medzi vedami prírodnými a spoločenskými, budovanie spoločnej metodológie, ktorú sa pokúša na konci štúdie zhrnúť do ôsmich téz. Ďalšia štúdia nazvaná *Leibnizova definícia času* od Z. Augustineka analyzuje z filozoficko-fyzikálneho hľadiska problém adekvátnej definície času. Filozofickými problémami modernej fyziky, kvantovej mechaniky, konkrétne zákonmi a zákonitostami v prírodovede sa zaoberá štúdia A. Synowieckého *Fakty a zákony prírodných vied*. Zaujímavé podnety prináša štúdia A. Trybulca *Modelovanie procesov informácií vo vede*, týkajúce sa vzniku a prenosu komunikácie i propagácie informácií. Nedostatky bezprostredného naturalistického pozorovania kritizuje článok *Umelé pozorovanie ako kategória empirického poznania*. Autor J. Szymanski analyzuje a vysvetľuje funkciu „umelého pozorovania“. Rozumie pod ním používanie technického zariadenia, nástroja, ktorý človeku pomáha tam, kde nestačia jeho telesné poznávacie dispozície. Metodologickými problémami v spoločenských vedách sa zaoberá druhá časť č. 2, 1972. Podnetný je príspevok J. Topolského *Aktivistická koncepcia dejinného procesu* o dvoch modeloch ľudského konania — fatalistickom a aktivistickom — a o ich rôznom poňatí v dejinách filozofie. V závere nás oboznamuje so základnými znakmi Marxovej aktivistickej koncepcie. Ďalšie štúdie riešia metodologickú problematiku z najrozličnejších spoločenskovedných hľadísk. Nájdeme tu prácu K. Zamiaryho *Problém psychologického redukovania*, príspevok W. Lawniczaka *Umelecké dielo ako humanistická štruktúra* a ďalšie týkajúce sa problémov etiky, logiky a sociológie.

Tretie a štvrté číslo ročníka 1972 je venované sovietskej filozofii, všetky štúdie

sú preklady prác významných sovietskych autorov. Medzi inými sa tu publikuje posledná práca významného sovietskeho filozofa P. V. K o p n i n a, ktorý sa už nedožil jej uverejnenia. Má názov *Problémy marxistickej teórie poznania*. P. N. F e d o s e j e v je autorom state *Filozofické problémy súčasnej prírodovedy*. Známi sovietski autori N. P. D u b n i n a a I. T. F r o l o v, zaoberajúci sa problematikou genetiky, napísali štúdiu *Veda pre človeka*. Významný sovietsky filozof T. I. O j z e r m a n v štúdiu *Mladý Marx a súčasné nemarxistické interpretácie marxizmu* zaoberá sa deformáciami vzniknutými na základe nesprávnej interpretácie niektorých raných Marxových diel. S. F. O d u j e v sa zapodieva problematikou nihilizmu v štúdiu *Nihilizmus — dejiny a súčasnosť*, analyzujúc Nietzscheho a Heideggerove názory týkajúce sa tejto problematiky a ich kritickou analýzou. M. F. O v s i a n n i k o v zostavil prehľad hlavných problémov kultúry a estetiky 20. stor., analyzujúc vplyv vedeckotechnickej revolúcie a spoločensko-ekonomických zmien na kultúru v štúdiu *Estetika a umelecká kultúra 20. stor.* Rozbor estetických názorov významného poľsko-litovského revolucionára, komunistu J. M a r c h i e v s k é h o a poukázanie na ich aktuálnosť je cieľom práce *Estetické názory J. Marchievského* od A. P. J e r m i l o v a. Dvojica autorov A. P. Š i š k i n — K. A. Š v a r c m a n o v á sa zúčastnili na práci o problémoch vzájomného vzťahu filozofie a etiky v štúdiu *Filozofia a etika*. Viaceré práce sú venované historicko-materialistickej problematike metodológie. Okrem dvoch desiatok štúdií, ktoré dávajú pomerne široký prehľad o šírke a rôznorodosti záujmov súčasnej sovietskej filozofickej obce, prináša č. 3 a 4 1972 aj prehľad Voprosov filozofie 1971 a recenzie prác sovietskych autorov. Dvojčíslo je konkrétnym dôkazom rozvíjania úsilia o medzinárodnú vedeckú spoluprácu v oblasti marxistickej filozofie.

Dňa 13. januára 1972 sa konala vo Varšave vedecká konferencia *Filozofia a mier* v spolupráci s redakciou časopisu *Studia filozoficzne*. Číslo 5, 1972 prináša z tejto konferencie 20 diskusných príspevkov od rôznych poľských autorov. Medzi najpozoruhodnejšie patrí príspevok T. M. J a r o s z e w s k é h o *Zodpovednosť vedcov*, v ktorom sa autor zaoberá marxistickým a kresťanským spôsobom boja za mier a morálnou zodpovednosťou vedca v boji za vec mieru. Zaujímavý je aj príspevok J. L e g o w i s z a *Pax Humana dneška* o mierovom spolunažívaní človeka s človekom, ktoré je podkladom vznikania morálnych, ideových, kultúrnych aj spoločenských hodnôt. *Pax Humana* sa tak chápe veľmi široko, aj ako boj proti egocentrizmu a individualistickému egoizmu. Druhá časť čísla 5, 1972 prináša tri príspevky venované storočnici narodenia veľkej postavy modernej filozofie Bertranda Russella. Preklad fragmentu z knihy A. J. A y e r a *Russell and Moore: The Analytical Heritage* stručne podáva poľskému čitateľovi náčrt *Rusellovej filozofickej koncepcie*. Domáci autor L. K o j načrtáva v ďalšej stati *Rusellovu autobiografiu* aj prierez jeho celoživotným dielom. Podrobnejšie sa zaoberá významom *The Principles of Mathematics* a dielom napísaným spoločne s Whiteheadom *Principia Mathematica*. S. J e d y n a k je autorom tretej práce venovanej Rusellovi. Zaoberá sa jeho axiológiou a polemizuje s názorom, že Rusellove axiologické náhľady sa nemenili s vývojom ostatných častí jeho filozofie. Autor delí vývin Rusellových axiologických názorov na štyri etapy: a) intuicionistickú; b) formovanie emotivistickej; c) emotivistickú; d) neonaturalistickú. Pozoruhodná je autorova snaha podať vyčerpávajúci prehľad tejto málo preferovanej problematiky, tvoriacej časť mohutného Rusellovho diela. V čísle nájdeme ešte štúdiu S. K o z y r a K o w a l s k é h o *G. Lukáčsova kritika buržoázneho rozumu* a štúdiu B. C h e l s t o w s k é h o *O štrukturalistických názoroch na spoločnosť*. Číslo 5, 1972 prináša prehľad bulharského filozofického časopisu *Filosofska misl*, špeciálne etickej a axiologickej problematiky, a prehľad juhoslovanského časopisu *Dijalektika*.

Číslo 6, 1972 prináša najrozmanitejšiu problematiku na rozdiel od predošlých, zväčša monotematických čísiel. Úvodná štúdia F. Indana sa zaoberá etickými názormi R. Descarta. Autor vynaložil námahu na zozbieranie a roztriedenie materiálu rozstrúseného v rôznych dielach a listoch, kde sú etické názory len naznačené. V súlade s jeho ostatnými filozofickými názormi a s dobou, v ktorej Descartes žil, venuje pozornosť otázkam slobodnej vôle a cnosti, pravidlám spoločenského života, dobra a zla. Etika nie je výrazne viditeľnou časťou Descartovho diela, jeho etické názory vždy stoja v pozadí, pretože morálne konanie človeka súvisí u neho s rozvojom rozumového poznanania, s rozvojom našej dokonalosti. O kritikovi a ideológovi revolúcie talianskeho národa A. Gramscim píše J. Lipiec v stati *Filozofia politiky Antonia Gramsciho*. Rozoberá jeho vzťah k filozofii a politike, jeho chápanie aktívneho politika, tvorcu hodnôt nie z ničoho, ale z konkrétnej skutočnosti, aká práve je. So záujmom čitateľa sa iste stretne rozsiahla, ale prehľadne napísaná štúdia J. Szymańského o *Rozvoji techniky a filozofia poznania. Čas — filozofia — veda* (alebo ako robí marxistickú teóriu poznania) je niekoľko úvah W. Mejbaua inšpirovaných knihou Z. Augustynka *Vlastnosti času*. Časť štúdie je pokusom o netradičné formulovanie predmetu marxistickej filozofie a polemikou s nesprávnym (podľa autora) poňatím filozofie a jej predmetu. Autor J. Grudzień rozoberá celú škálu príčin z roka na rok sa zväčšujúcej a prehľbujúcej krízy katolicizmu, súčasne aj metódy adaptácie a prehodnocovania katolicizmu v štúdiu *Kríza katolicizmu a metódy jej prekonávania*. Číslo 6, 1972 prináša okrem iného aj prehľad prác marxisticky orientovaných autorov USA, publikovaných v *Spartacus Yearbook*. Tematický okruh prvého ročníka výstižne charakterizuje jeho názov *Refelction on revolution*. Ročník prináša bohatú problematiku týkajúcu sa marxistickej filozofie, sformulovaných z rôznych hľadísk, od liberálnych až po komunistické. Poľský komentátor veľmi oceňuje snahu takýmto spôsobom zvyšovať úroveň marxisticko-leninského myslenia v USA, a tak vplývať na akademickú mláď. V tom istom čísle nájdeme aj prehľad dvoch ročníkov československého časopisu *Teorie a metoda*.

Dvojčíslo 7—8, 1972 prináša opäť široký tematický záber. Do okruhu problémov, ktoré sa už spomínali pri rozборе predošlých čísiel časopisu a týkali sa vzťahov medzi filozofiou a inými jej parciálnymi disciplínami, patrí aj stať T. Kotarbińského o *Filozofia a humanistika*. Čitateľa určite zaujme živo napísaná štúdia *Účelná štruktúra spoločenských vied a dialektika*, ktorej autorom je S. Cientawa. Hovorí sa v nej o zásade účelnosti pri štúdiu a zbieraní informácií, ktorá je dnes, keď je každý teoretický aj prakticky poznávajúci subjekt zavalený obrovským množstvom rozličného materiálu, doslova nevyhnutná. Používanie určitých špecifických metód z účelového hľadiska je viac zrejme v matematicko-prírodovedeckých disciplínach. Vo vedách spoločenských už sama podstata skúmaných otázok vedie k tomu, aby sa brali do úvahy aj iné, najmä intersubjektívne momenty. Netreba nijako zvlášť zdôrazňovať žiadnemu historikovi filozofie, že práve toto je živnou pôdou pre vznik mnohých pseudopráv. Ak chceme hovoriť o naozajstnej účelnosti vo vedecko-teoretickom bádaní, máme na dosah ruky v dejinách filozofie vzácny príklad — spôsob, akým interpretoval svet a vzťah človeka k nemu zakladatelia marxizmu-leninizmu. Ak má byť istá teória nielen interpretáciou diania a konania, ale aj smernicou, kritériom, pokusom o zmenu, musí sa jej teoretická štruktúra zhodovať so štruktúrou konkrétneho diania. Tvorcovia marxizmu-leninizmu išli na vec zo správneho konca, pretože nevyvodzovali ciele z teórie, aby ich potom diktovali ľuďom, ale metodologicky spresňovali skutočné túžby a ciele ľudí a z nich vyvodzovali konečné hodnoty a spôsob ich realizácie. Zaujímavý je aj autorov príspevok k chápaniu poznávania

v zmysle jej zodpovednosti za to, aby spoločenské vedy adekvátne slúžili konaniu pretvárajúcemu spoločnosť podľa dynamických potrieb ľudí.

V dvojčísle 7—8, 1972 su publikované aj tri monografické práce: príspevok J. P a w l a k a *Plechanovova teória historického procesu*, zasvätená štúdiu S. R a i n k a *Mannheimova koncepcia epistemológie* a práca A. S y l w e t r z a k a *Mably poradca Poliakov*. Druhá časť dvojčísla obsahuje rozsiahlu diskusiu na tému *Katolícky me-diocentrizmus*.

Číslo 9, 1972 prináša ako úvodnú štúdiu prácu N. L u b n i c k é h o *Formovanie svetonázoru F. Engelsa*, ktorá netradičným spôsobom (poukazuje na životopisné údaje, vplyv literatúry, záujem o štúdium jazykov) analyzuje Engelsonu literárnu tvorbu, najmä básnickú, a až potom sa zaoberá jeho záujmom o filozofiu a konkrétnu činnosť. V oblasti filozofie formuje pred čitateľom veľkolepú, stále ešte nie celkom preskúmanú postavu Engelsa človeka aj filozofa, Marxovho spolupracovníka a spoluzakladateľa marxistickej filozofie. Do toho istého historického obdobia z hľadiska dejín filozofie sa vracia aj práca T. M. J a r o s z e w s k é h o *Vymedzenie a rozsah pojmu „prax“ vo filozofii Karola Marxa*, v ktorej autor vymedzuje chápanie praxe z rôznych širších aj užších hľadísk. Kritizuje rôzne mylné spôsoby chápania praxe, v ktorých sa stráca zmysel marxistickej definície praxe ako určitého verifikačného kritéria teórie, medzi inými aj Kosíkovu *Dialektiku konkrétneho*, juhoslovanský časopis *Praxis*, Sartrove a de Chardinove náhľady. Časť vyhradená v časopise pre diskusie sa v čísle 9, 1972 zapodieva filozofiou politiky a štátu. Dva diskusné príspevky autorov J. L i p i e c a *Filozofia politiky, aspirácie teórie a praktický program* a C. G l o m b i k a *Existencia štátu a možnosti filozofie* hovoria o aktuálnych úlohách marxistickej filozofie (ako aj iných spoločenských vied) pri skúmaní faktorov a determinančných momentov spoločenského pohybu a vývoja. E. M i c k i e w i c z o v á sa zaoberá modernou a veľmi zaujímavou problematikou v štúdiu *Unikátnosť v biológii*. Predmetom ľudského poznania nie je len vonkajší svet, ale aj človek ako objekt. Každý jednotlivec sa v istom štádiu poznávania dostane k nevyhnutnosti poznať seba, podniknúť „*experiencing self*“, ako to formuloval J. Eccles, ktorého autorka cituje. K sebe sa môže dostať nielen introspekciou, ale aj analýzou svojich potrieb, možností biologických aj duchovných. Súhrn a špecifikum týchto potrieb a možností vytvára „unicum“ človeka, jeho osobitnú univerzálnosť. Autorka sa zaoberá aj metodologickými zvláštnosťami skúmania v biológii, hodnotením kultúry z biologického hľadiska a kritikou absolutizácie uvedeného hľadiska. Výsledkom je mimoriadne pútavo napísaná štúdia s množstvom zaujímavosťami sformulovaných problémov.

Je dobrým zvykom redakcie prinášať takmer v každom čísle prehľady filozofických časopisov vychádzajúcich v zahraničí. Číslo 9, 1972 prináša prehľad slovenského časopisu *Filozofia* za rok 1971. Autor prehľadu úmyselne vyberá najzaujímavejšie state a podáva pomerne presnú informáciu o rozpracovanej problematike a špecifickostiach slovenského filozofického života.

Pomerne dosť veľký priestor čísla 10, 1972 je venovaný poľskej filozofii, presnejšie poľskému romantizmu. Redakcia spolu s autormi štyroch článkov nadväzuje na podnety, ktoré sa objavili v diskusii r. 1969 a 1970 v časopise *Studia filozoficzne*. B. W. J a n u s z e w s k i je autorom článku o *Miczkieviczowom mesianizme; jeho zdrojoch a prejavocho*. M. W o d r y ň s k a napísala stať *Filozofia dejín E. Quiñetsa a mickiewiczowski mesianizmus*, H. F l o r y ň s k a *Metafyziku heroizmu* a A. K o w a l c z o w a *Dilemu romantického konzervatizmu*. Uvedené štúdie iste poslúžia aj slovenskému čitateľovi, pretože okrem problematiky, ktorej okruh je naznačený v titule, zaoberajú sa romantizmom a mesianizmom zo všeobecného hľadiska ako intelektuálnym zjavom

a bázou, na ktorej vyrástla celá plejáda významných reprezentantov slovenskej kultúry. Úplne odlišný charakter majú dve state zaoberajúce sa teoretickými problémami vedeckého skúmania. J. Kozielecki venuje pozornosť *Riziku vo vedeckom bádani*, osobitosti rizika vo vede a úlohám človeka pri odstraňovaní a zmenšovaní rizika pri poznávaní. J. Doroszewski je autorom úzko špecializovanej štúdie *Evaluácia pravdepodobnosti pri budovaní diagnostických hypotéz*. V kritických rozpravách čísla 10, 1972 je príspevok k pomerne málo v časopise preferovanej dejinno-filozofickej problematike *Leibniz — Teodices a esencializmus*, ktorého autorom je A. Kasia.

Posledné dve čísla 11 a 12, 1972 vyšli znovu spoločne, ako dvojčísle. Je rozdelené na štyri tematické celky. Prvý sa zaoberá situáciou, úlohami a perspektívami filozofie v Poľsku. T. M. Jaroszewski je autorom rozsahu malého článku — príhovoru nazvaného *O úlohe filozofie v perspektíve súčasných spoločensko-kultúrnych premien*. V druhej časti dvojčísla traja autori venujú pozornosť výročiam osobností významných z hľadiska dejín filozofie. W. R. Beyer, člen medzinárodnej heglovskej spoločnosti, hodnotí osobnosť L. Feuerbacha v stati *L. Feuerbach — filozofia medzi Heglom a Marxom* pri príležitosti 100. výročia úmrtia filozofa. Hneď v úvode autor konštatuje, že Feuerbachovo dielo je zhodnotené len jednostranne a veľmi často až karikatúrne. Feuerbach bol predovšetkým filozof a z tohto hľadiska vychádza aj autor článku, keď hovorí o jeho hodnotení. Súčasne v krátkosti rekonštruuje Engelsovo a Marxovo hodnotenie Feuerbacha, leninskú interpretáciu jeho diela a postoj niektorých nemarxistických autorov. 250. výročie narodenia ukrajinského filozofa Grigorija Skovorodu a jeho význam pre rozvoj ukrajinskej kultúry a filozofie pripomína dvojica ukrajinských autorov I. Ivania a V. Šynkaruk v článku *Veľký ukrajinský humanista a filozof*. Meno Carlosa Vaz Ferreira bude určite na slovenského čitateľa pôsobiť exoticky. Dátum jeho narodenia, od ktorého v minulom roku uplynula storočnica, však sa nachádza na listine výročí známych kultúrnych osobností, ktorú každoročne zostavuje Svetová rada mieru. Tento uruguajský filozof je veľkou postavou latinskoamerického filozofického myslenia. Autor E. Górski v článku *Carlos Vaz Ferreira a filozofické myslenie Latinskej Ameriky* ilustruje stručný výklad pohybu filozofických prúdov a ich výsledkov práve postavou tohto pre nás neznámeho mysliteľa. Dejinnám poľskej filozofie sú venované dve monografické štúdie. S. Jedynak je autorom prvej — *Teoretická etika Alexandra Świetochowskeho*, a C. Głombik druhej — *Úlohy dejín filozofie podľa Stefana Pawlického*. Ako v iných číslach časopisu, aj v poslednom dvojčíslu nájdeme kritické rozpravy, recenzie a informácie.

Dokonale oceniť hodnotu celého ročníka *Studií filozofických* nie je možné na malom priestore uvedeného prehľadu. Rôznorodá a bohatá problematika a úzka špecializovanosť niektorých štúdií predstavujú dosť veľkú prekážku. Je už vecou čitateľa, čo si vyberie na takmer dvetisíc stránkach celého ročníka, v každom prípade však časopis prináša množstvo podnetných problémov a nápadov, ako aj mnoho riešení a výsledkov. Celkový pohľad dokazuje, že k dôležitej problematike metódy a metodológie sa pristupuje s patričnou vážnosťou a zodpovednosťou, že sa redakcia nevyhýba publikovaniu statí s pomerne nezvyčajnou, niekedy až exotickou problematikou, že prináša množstvo informácií o nových knihách, udalostiach týkajúcich sa filozofie doma aj v zahraničí, a tak podáva ucelený obraz o filozofickom myslení v Poľsku a čiastočný o iných krajinách. Nedostatkom je hádam len to, že sa venuje príliš málo pozornosti otázkam týkajúcich sa dejín filozofie, či už z hľadiska historiografického alebo hodnotiaceho. To je však nedostatok aj väčšiny iných filozofických časopisov.